

Newsletter analityczny nr 16 (18.11-1.12.2014)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 18 listopada – 1 grudnia 2014r.:

Podczas minionych dwóch tygodni media wiele miejsca poświęciły analizie skutków decyzji państw OPEC oraz propozycjom zmian w ustawie o OZE.

Komentarz:

27 listopada odbyła się 166 Konferencja OPEC (Organizacji Państw Eksporterów Ropy Naftowej), podczas której członkowie kartelu (12 państw dysponujących 1,206 mln baryłek rezerw ropy, które stanowią 81% światowych rezerw i odpowiadają za 42,1% światowej produkcji ropy) nie zdecydowali się na zmniejszenie wydobycia, czego efektem jest utrzymanie obecnego trendu w kształtowaniu się cen surowca. W oficjalnym komunikacie po konferencji stwierdzono, iż zmniejszanie wydobycia w sytuacji powolnego wychodzenia Unii Europejskiej z kryzysu mogłoby załamać ten proces. Dbłość o wzrost gospodarczy reszty świata przez OPEC nie jest altruizmem, lecz koniecznością. Środki pozyskiwane z eksportu ropy naftowej za pośrednictwem Państwowych Funduszy Majątkowych, takich jak dysponujący aktywami o wartości 757,2 mld USD saudyjski Sama Foreign Holdings, są bowiem inwestowane w Stanach Zjednoczonych i Europie. Wspomniane współzależności oraz potęga militarna Stanów Zjednoczonych wpłynęły więc na decyzje OPEC, których celem jest obniżanie cen ropy naftowej i w ten sposób wzmocnienie presji wywieranej na Federację Rosyjską. Państwo to poddane sankcjom ekonomicznym ze strony Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej dramatycznie poszukuje źródeł dopływu waluty obcej, które powstrzymają dynamiczny spadek wartości rubla oraz umożliwią finansowanie wydatków budżetowych. Poziom, który umożliwia normalne funkcjonowanie rosyjskiej gospodarki to cena 100 USD za baryłkę (choć niektóre obliczenia wskazują na 116 USD). Obecna cena – 71 USD – jest więc niekorzystna dla Rosji niekorzystna. Jedynym sposobem na

poprawę sytuacji, w jakiej znalazł się ten kraj jest destabilizacja sytuacji politycznej w głównych obszarach wydobycia ropy, co mogłoby odwrócić trend na rynku. Działania ze strony UE, USA i państw OPEC (wzmacnianie sankcji, utrzymanie wydobycia ropy) zmierzają jednak ku skłonieniu Federacji Rosyjskiej do przyjęcia strategii opierającej się na większej kooperacji z tymi państwami, a w szczególności do zmiany polityki wobec sytuacji na Ukrainie. Powinno to także zmniejszać ryzyko trwałego wstrzymania dostaw gazu do Polski i innych państw Unii.

Decyzja OPEC po raz kolejny pokazała światu izolację Federacji Rosyjskiej, co wpływa na wzmocnienie pozycji negocjacyjnej Polski w rozpoczętych 3 listopada rozmowach w sprawie umowy gazowej. Bezpośrednim efektem decyzji OPEC było wycofanie się Rosji z realizacji gazociągu South Stream, który w połączeniu z North Stream spowodowałby całkowitą marginalizację i zależność Europy Środkowo-Wschodniej. Z punktu widzenia polskiej gospodarki obecna sytuacja na rynku ropy jest korzystna ponieważ przełoży się na spadek cen paliw dla konsumentów. Spadek cen byłby większy, gdyby nie osłabienie złotówki. Utrudnieniem w wykorzystaniu trendu na rynku ropy jest zbyt duża wartość kredytów walutowych, co ogranicza możliwości obniżania stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej. Obniżka skutkowałaby bowiem osłabieniem waluty krajowej.

Inne istotne wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 18 listopada – 1 grudnia 2014r.

Europa i świat:

18.11 – W 2015 roku Niemcy planują przeprowadzenie trzech pilotażowych aukcji dla projektów naziemnych farm fotowoltaicznych.

18.11 – Komisja Europejska uzgodniła z niemiecką federalną agencją ds. sieci przesyłowych przedłużenie terminu na wydanie decyzji w sprawie gazociągu Opal.

19.11 – Białoruś oczekuje obniżenia cen rosyjskiego gazu, która ma nastąpić wraz z podpisaniem nowej, trzyletniej umowy.

19.11 – Maroš Šefčovič, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej ds. Energetyki stwierdził, że nie widzi korzyści z realizacji projektu South Stream.

19.11 – Chińczycy zapowiedzieli inwestycję około 32 mld USD w rozwój energetyki w Pakistanie.

19.11 – Ukrtransgaz poinformował, że w ciągu czterech tygodni Ukraina sprowadziła około 900 mln m³ gazu z Europy.

19.11 – Z opublikowanego raportu Programu Środowiskowego ONZ (UNEP) wynika, że mimo zobowiązania się przez niektóre kraje do zmniejszenia emisji CO₂, świat nadal nie zbliża się do zapobieżenia globalnemu ociepleniu.

19.11 – Andras Aradszki, przedstawiciel resortu rozwoju Węgier stwierdził, że „Węgry podjęły decyzję o budowie swojego odcinka gazociągu South Stream, by zapewnić sobie stałą dostawę surowca”.

20.11 – Jarosław Klimowicz, przedstawiciel Rady Ukrainy zapowiedział, że kraj spełnił wszystkie wymagania niezbędne do podpisania umowy o współpracy z amerykańskim Chevronem.

20.11 – Jurij Prodan, minister energetyki Ukrainy, zapowiedział, że do pierwszego grudnia Ukraina dokona przedpłaty za dostawę rosyjskiego gazu.

20.11 – Według danych opublikowanych przez ukraińskie ministerstwo energii, w pierwszych trzech kwartałach bieżącego roku zużycie gazu nad Dnieprem zmniejszyło się o 14%.

20.11 – Opublikowany przez niemiecki rząd projekt ustawy zakłada złagodzenie zapowiadanego zakazu wydobywania gazu z łupków.

21.11 – Herve Bernard, wicedyrektor francuskiego Komisarjatu Energii Atomowej (CEA), stwierdził, że zapowiadane ograniczenie udziału wykorzystania atomu w produkcji energii we Francji (z 75 do 50%) będzie wynikało m.in. ze znacznego zwiększenia udziału OZE.

24.11 – Władimir Putin w wywiadzie dla agencji TASS stwierdził, że nałożone na ten kraj sankcje negatywnie odbiją się na rynkach ropy i gazu w innych krajach.

24.11 – Włoski koncern energetyczny Eni zamierza w 2015 roku sprzedać pakiet kontrolny udziałów w budującej gazoport w Świnoujściu firmie Saipem.

24.11 – Rosja wstrzymała dostawy węgla na Ukrainę.

25.11 – Według Aleksieja Uljukajewa, rosyjskiego ministra gospodarki, kontrolowany przez Gazprom – Gazprombank, może liczyć na 100 mld RUB wsparcia z budżetu państwa.

25.11 – Amerykańskie Biuro ds. Efektywnego Wykorzystywania Energii w Gospodarce (ACEE) opublikowało ranking państw, które w najbardziej optymalny sposób korzystają

z dostępnych zasobów energetycznych. Na pierwszym miejscu znalazły się Niemcy, Włochy i cała Unia Europejska.

25.11 – Ostateczny termin zakończenia negocjacji o programie nuklearnym Iranu został przesunięty na koniec czerwca 2015.

25.11 – Ukraiński Energoatom i rosyjski Tvel podpisały umowę uzupełniającą na dostawy rosyjskiego paliwa jądrowego dla ukraińskich elektrowni atomowych w latach 2015-2016.

25.11 – Niemcy rozpoczęli pracę nad wprowadzeniem nowego prawa, które ma obniżyć niemieckie emisje dwutlenku węgla.

26.11 – Według nieoficjalnych źródeł, Jean Claude-Juncker, szef Komisji Europejskiej, chce przeznaczyć 315 mld EUR na inwestycje w UE, między innymi w polską energetykę i gazownictwo.

26.11 – Według raportu Environment America Research & Policy Center, do 2030 r. 10% energii elektrycznej zużywanej w USA będzie produkowane ze źródeł fotowoltaicznych.

26.11 – Aleksiej Ułukłajew, minister rozwoju ekonomicznego Rosji stwierdził, że gazociąg South Stream przyczyni się do redukcji ryzyka transferowego w UE.

26.11 – Komisja Europejska zwróciła się do rządów Bułgarii i Węgier z wnioskiem o informacje na temat transpozycji dyrektywy o efektywności energetycznej.

26.11 – Komisja Europejska formalnie wezwała Rumunię do zapewnienia pełnej zgodności z przepisami UE w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu.

26.11 – W Kalifornii powstała największa farma fotowoltaiczna na świecie (Topaz Solar) o mocy 550 MW.

26.11 – Ali an-Naimi, saudyjski minister ds. ropy poinformował, że kraje Zatoki Perskiej porozumiały się ws. poziomu wydobycia ropy.

26.11 – Amerykańska Agencja Informacji Energetycznej poinformowała, że złoża gazu łupkowego stały się głównym źródłem dostaw gazu w USA.

27.11 – China National Bluestar przejęło norweski REC Solar.

27.11 – Podczas spotkania dyrektora Gazpromu z Władimirem Siemaszko, wicepremierem Białorusi, omówiono współpracę gazową w latach 2015-17.

27.11 – Zysk łukoliu w trzecim kwartale tego roku obniżył się o 48%.

27.11 – Uruchomiono magazyn energii o pojemności 2 MWh na farmie fotowoltaicznej w północno-wschodnich Niemczech.

27.11 – Po ogłoszeniu decyzji państw OPEC, które zapowiedziały utrzymanie dotychczasowego poziomu wydobycia ropy, kurs rubla na giełdzie w Moskwie spadł do rekordowo niskiego poziomu.

28.11 – Diezani Alison-Madueke, minister ropy Nigerii, została wybrana przewodniczącą OPEC.

1.12 – W Limie rozpoczęła się 20. Konferencja Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu wraz z 10. Sesją Spotkania Stron Protokołu z Kioto - COP20/CMP10.

1.12 – Dmitrij Miedwiediew podpisał dekret o dalszej prywatyzacji Rosnieftu.

1.12 – Koncern BP zapowiedział przyłączenie się do projektu budowy Gazociągu Transanatolijskiego (TANAP).

1.12 – Europejski Bank Inwestycyjny podpisał z rządem ukraińskim umowę pożyczki na 150 mln EUR, która ma zostać przeznaczona na modernizację gazociągu Urengoj-Pomary-Użhorod.

Polska:

18.11 – San Leon Energy, spółka zajmująca się poszukiwaniem gazu łupkowego, poinformowała o rozpoczęciu odwiertu Gierałtowice.

18.11 – Wojciech Kowalczyk, został pełnomocnikiem rządu ds. restrukturyzacji górnictwa. W ciągu kilkunastu dni ma on przedstawić program naprawczy dla Kompanii Węglowej.

18.11 – Rada Ministrów wyraziła zgodę na podniesienie kapitału zakładowego spółki Węgłokoks S.A.

19.11 – Górnicy po sześciodniowym proteście przerwali okupację siedziby Kompanii Węglowej.

19.11 – Dr hab. inż. Marek Krzaczek z Politechniki Gdańskiej zapowiedział przeprowadzenie testów opracowanego przez siebie systemu pozwalającego na ogrzewanie zimą budynków dzięki ciepłu zgromadzonego latem w ziemi.

19.11 – Jerzy Kurella, wiceprezes PGNiG przyznał, że spółka „oczekuje zmian ceny w kontrakcie z Gazpromem”. Jego zdaniem obecna cena „nie odzwierciedla ceny na rynku europejskim”.

19.11 – Jerzy Podsiadło, prezes Węglokoksu zapowiedział, że spółka nie zakupi kopalń od Kompanii Węglowej jeśli „biznesplan nie wykaże rentowności przedsięwzięcia”.

20.11 – Stanisław Gawłowski, wiceminister środowiska ocenił, że po wprowadzeniu nowego Prawa wodnego, energetyka wodna nie będzie zwolniona z opłat za środowiskowe wykorzystanie wody.

20.11 – Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju ogłosił, że do końca 2018 roku sfinansuje kolejne 500 MW OZE w Polsce.

20.11 – Włodzimierz Karpiński, minister skarbu państwa, przyznał, że nie jest zwolennikiem angażowania sektora energetycznego w ratowanie górnictwa. Nie wykluczył jednak takiej ewentualności, jeśli będzie tego wymagało bezpieczeństwo energetyczne kraju.

20.11 – W ocenie Macieja Grabowskiego, ministra środowiska, „niektóre przepisy m.in. dot. pozwoleń środowiskowych na odwierty w projekcie specustawy dot. poszukiwań i wydobycia ropy i gazu idą zbyt daleko”.

21.11 – Rada nadzorcza Kompanii Węglowej odwołała prezesa Mirosława Tarasa.

24.11 – Grupa robocza ds. energii polsko-białoruskiej komisji ds. współpracy gospodarczej wznowiła prace po czterech latach przerwy.

25.11 – Według GUS, w październiku o 5,4% rdr spadła produkcja węgla kamiennego, a produkcja gazu ziemnego wzrosła o 2,3 % rdr.

25.11 – W ocenie analityków agencji ratingowej S&P, polski rząd będzie musiał zagwarantować branży wydobywczej kilka miliardów złotych finansowania w latach 2015-16.

25.11 – Podczas posiedzenia specjalnej podkomisji zaproponowano wiele ważnych poprawek do projektu ustawy o OZE.

26.11 – Ryszard Grobelny, prezydent Poznania, podpisał umowę na kompleksowy zakup gazu dla grupy zakupowej stworzonej z inicjatywy miasta.

27.11 – Według opublikowanych przez CBOS badań ponad 50% Polaków jest przeciwko budowie elektrowni jądrowej w Polsce.

27.11 – Artur Bramora, poseł PSL, zgłosił do projektu ustawy o OZE poprawkę, której celem jest wprowadzenie taryfy gwarantowanej na energię elektryczną wyprodukowaną w przydomowych instalacjach prosumenckich.

28.11 – Prezes URE wydał decyzję w sprawie transgranicznej alokacji kosztów projektu połączenia gazowego Polska – Słowacja.

29.11 – Marcin Korolec, wiceminister środowiska, zapowiedział, że do końca roku Polska przekaze środki do Zielonego Funduszu Klimatycznego.

1.12 – Rafineria Trzebinia oraz Rafineria Nafta Jedlicze połączyły się tworząc spółkę Orlen Południe.

Warszawa, 1 grudnia 2014r.

dr Krzysztof M. Księżopolski – Szef Programu „Bezpieczeństwo energetyczne i polityka klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej” (2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręcznika „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.